„UNIVERSUL" ÎN ŢARĂ

Cazul lui Leon Schor din Hotin

O anchetă care trebue urgentată şi monoperile pedepsite

Dela redacţia noastră din Basarabia

Chişinău, 28 Dec.

Avem, de foarte multă vreme, Basarabia, un caz Leon Schor, care noi, în campaniile noa- e documentate, l-am arătat în constă.

Este faimosul avocat din Ho- , care pe baza unor pretinse ocuri, emanate dela un aşa zis dicat al avocaţilor din Mosco- , s'a apucat să descopere ave- e absenteiştilor din Basarabia, re ar locui în Rusia actuală şi, fără să se exercite nici drep- de preemţiune al statului şi ă să se ţină seamă de dreptul reciprocitate, drept interna- legiferat, — să vândă a- ste averi Nici până azi nu putut şti, pe ce anume cale au rnit sumele de bani încasate pe urma vinderii atâtor averi senteiste.

O anchetă la Chişinău, alta la tin, unele prin alte judeţe ale sarabiei, privind această ma- peră, n'au fost încă încheiate, Leon Schor continuă să se upe cu vinderea pământului mânesc, din care operaţiuni, opreşte cotele destul de fru- ase ca şi din averile absen- ştilor, una dintre cele mai ri panamale din ultima vreme. Avem şi un decret-lege, de rte recentă dată, care stator- eşte dreptul de preemţiune al tului şi totuş, Leon Schor, a- catul din Hotin, continuă să trăineze pământurile, ajun- d să vândă un hectar pentru dinărie cu aproape 80.000 lei.

*

Acum câteva zile ni s'au pre- tat la redacţia noastră doi uitori, delegaţi din partea u- grup mai numeros din Noua iţă, jud. Hotin, o comună cu 0 de capi de familii şi cu a- pe 7000 hectare de pământ, care se hrănesc cu multă utate toate aceste familii.

ar tot în această comună se o suprafaţă de 100 de hec- pământ arabil şi 15 hectare dină, chiar în mijlocul comu- proprietatea lui Natalia Coz- , decedată şi a fiului său, care mai călcat pe la această pro- tate dinaintea lui 1918 roprietara a plecat în U. R. S., sau poate că evenimentele găsit-o acolo; moşia a fost tă în supravegherea unui plu administrator şi acesta Polonia, Alfred Natraşevschi, urul profitor de pe urma a- ei averi.

sădăjduita delegaţie, în nu- e locuitorilor din Noua Suliţă, e îşi tot caută mereu drep- a. ne-a dovedit averea rea- tă de acest domn Alfred, al i copil este ajutorat mereu burse din Polonia, îşi petrece arte din timp tot în Polonia, pe urma acestei averi fără bani şi cu administrator.

SITUAŢIA DE AZI

ar a apărut un decret-lege, e statorniceşte odată pentru eauna dreptul de preemţiu- l statului şi, mai sunt pers- ive în curs ca pământul a- a românesc să aparţină odată românilor. Cu musca pe că- ă, d. Alfred Natraşevschi s'a dit că este mai bine să lichi- această avere şi, specialist astfel de chestiuni fiind d. n Schor, avocatul dela Hotin, început operaţia împreună, ta din urmă în calitate de urist... desigur al decedatei nne Natalia Cozmin şi de si- că trebue să aibe şi o pro- iscălită — nu de moartă — de sindicatul avocaţilor din cova. Aşa trebue să fie. Cum e să fie altfel? Cercetările ce or întreprinde — şi trebuesc te cu toată graba — vor sta- acest amănunt.

ştiu însă să şi speculeze bia omenească şi iată cum: o să vină la Noua Suliţă umpere pământ?

ei 1260 de capi de familie n total de 6800 hectare deabia ânt, ceeace revine deabia 2 ha şi ceva de fiecare, cei mai buni pentru spe- t.

e aceea preţul unui hectar pământ din averea amintită, uns la 25.000 lei, iar un hec- pentru grădinărie la 75.000 Nu este nici o glumă şi nici agerare. Aşa vrea, aşa pre- e pe pământul românesc a- tul Leon Schor dela Hotin ui? românilor necăjiţi cu grea, cu copii mulţi.

5 zile ne frământăm să a- em la Noua Suliţă — şi ul ne este împotrivă, — ca ontrolăm acolo la faţa lo- , ceeace ne declară acea- delegaţie desnădăjduită, a cheltuit bani, să vină la cţia noastră să se plângă şi ună, în cele ce scrim noi, ă nădejdea, pentru o drep- care trebuie să li se facă.

spun astfel bieţii oameni cest administrator, pe lân- verea pe care şi-a realiza- dintr'o avere, pe care după legile trebue să aparţină lui român şi prin el sătea- i român, are imobile la o- pământ, iar din această mo- mai cumpărat 25 de hec- pământ arabil, şi 2 hectare rădină, i-a rămas şi o casă oasă în mijlocul satului, pe ca, pentrucă nu este trecu- suprafaţa totală a moşiei are o lichidează acum Leon r.

îngăduim să reamintim rităţilor în drept că, a- două luni de zile, ziarul ru prin câteva articole mentate şi cu dovezi bitoare, a atras atenţiu- asupra manoperilor a- tului dela Hotin, care pe inse drepturi ale absen- tilor a înstrăinat pămân- româneşti şi multor ini de neam.

fratele său, care a fost condamnat aici în România pentru spionaj, a funcţionat apoi la legaţia sovietică din Praga, pe unde avocatul din Hotin — mai mult ca sigur — a primit procurile acelui sindicat de avocaţi din Moscova, pentru lichidarea averilor unor absenteişti despre care se ştie că mulţi din ei nu mai sunt nici în viaţă, iar alţii chiar dacă trăiesc, habar n'au acolo în U.R.S.S., că în România li se lichidează averile de către Leon Schor.

Am cerut să se vadă cum s'au trimis acestor absenteişti sumele realizate din vânzarea averilor?

Şi noi ne-am exprimat teama că aceste sume au fost cheltuite aici în România pentru propaganda comunistă.

Nu este greu să se afle adevărul în această chestiune de toată importanţa.

Am cerut apoi urgentarea cercetărilor care au început în urma celor relatate de noi şi am mers până a cere arestarea lui Leon Schor.

Lăsat liber, el continuă să lichideze averi, pământuri româneşti după care jinduiesc românii, dar le vinde el cu preţuri neînchipuit de mari. Un biet român ca să cumpere hectarul de pământ oferit de Leon Schor, trebuie să-şi vândă şi cenuşa din vatră ca să poată realiza 25.000 de lei şi să cumpere hectarul.

O anchetă la faţa locului în cazul lui Leon Schor şi în care se cuprinde ultima lichidare a moşiei din Noua Suliţă, nu trebue să întârzie. Deasemeni, să aplice dreptul de reciprocitate şi pentru românii care au averi în U. R. S. S., averi de zeci şi sute de milioane lei.

ELEFTERIE NEGEL

Un muzeu cu 400 animale exotice la Cernăuţi

Cernăuţi, 29 Decembrie

D. prof. Aurel Popescu-Dorohoi, fiu de preot din com. Hodorişteа-Dorohoi, după ce termină academia de belle-arte din Bucureşti şi după ce face studii strălucite la Paris, unle a absolvit academia Julien, distingându-se ca pictor portretist, pleacă în 1924 în Asia, America şi Australia, ajungând în cele din urmă la Polul Sud pe „Morgan", bastimentul unei expediţii de patruzeci de inşi.

Interesant este că fiecare piesă din muzeul profesorului Aurel Popescu-Dorohoi, instalat de curând în str. Alexandru cel Bun 6, a cărui inaugurare s'a făcut în ajunul sărbătorilor, în prezenţa d-lui primar al municipiului Cernăuţi N. Flondor, — este legată de o întâmplare din cei 14 ani de aventură petrecuţi de îndrăzneţul român printre triburile antropofage din pădurile Australiei sau printre indigenii din Africa de Sud. Muzeul profesorului Popescu-Dorohoi este oglinda vieţii lui, a unui om curios, care şi-a sacrificat o carieră pentru mândria de a aduce în ţară pe cheltuiala proprie, dela sute de mii de kilometri, varietăţi de animale văzute numai în cărţile de zoologie.

Cum intri în muzeu ţi-se înfăţişează prima piesă: sirena legendară, un peşte care a dispărut de mult şi pe care colecţionarul român l-a obţinut cu un preţ foarte mare şi cu mult risc. Apoi în faţa ochilor ţi se perindă: canguri dintre cari unul, femelă, îşi ţine copilul în punga specială cu care natura a dotat-o; caretul, sau broasca ţestoasă uriaşă, ce trăeşte prin oceanul Indian, Pacific şi Atlantic, ornitorincul, opomosul, falangerul, cimpanzeul, castorul, porcul spinos, peştele ferăstrău, rechinul ciocan, care are ochii aşezaţi nu în cap, ci pe două prelungiri laterale mişcătoare, hiena, şopârla uriaşe, şarpele cu clopoţel, pasărea paradisului, crabul de cocos, vampirul, rechinul, apoi o colecţie de colibri de toată frumuseţea şi una de scoici de câteva mii exemplare din toate mările lumii.

Muzeul profesorului Popescu-Dorohoi rămâne în capitala Bucovinei, până la sfârşitul lunii Ianuarie.

Incercarea de sinucidere a unui îndrăgostit din Timişoara

Timişoara, 29 Decembrie

Andreiu Anger din str. Griviţei 36, întreţinea legături de dragoste cu femeia Maria Kremer din str. Kogălniceanu 2, de mai multă vreme. In ultimul timp, femeia a căutat să se despartă de iubitul ei, fapt care a făcut pe acesta să devie melancolic.

Zilele trecute, îndrăgostitul a mers la locuinţa iubitei sale şi văzând că aceasta nu revine la vechile sentimente, a băut o mare cantitate de sodă caustică.

In stare gravă a fost transportat de Salvare la spitalul de stat.

Din Focşani

TEATRALE. — Teatrul „Major Pastia" primeşte în ziua de Duminică 1 Ianuarie primul spectacol al anului 1939, turneul teatrului „Nataliţa Pavelescu" din Bucureşti cu comedia „D'ale Carnavalului" capo d'opera marelui autor român, sărbătoritul I. L. Caragiale. Această comedie se va reprezenta în matineu şi seara, ca să poată lua parte şi şcolile având aprobarea Onor ministerului educaţiei naţionale de a participa. După multe spectacole cari au desamăgit publicul nostru, vine acest turneu serios să repare noţiunea de artă şi frumos cu o distribuţie excepţională, decoruri proprii, costume, muzică de scenă şi toată atmosfera necesară valoroasei lucrări a lui Caragiale.

Serbarea pomului de Crăciun la Ocna Dejului

Dej, 29 Decembrie

Asociaţia economică culturală, de pe lângă mina de sare din Ocna Dejului, patronată fiind de d. ing. Băbuţiu Ioan, directorul salinei şi de sub preşedinţia d-lui Raihard Aurel, cu preţiosul concurs al membrilor din comitet: Mureşan Iuliu, Muntean Gheorghe, Moldovan D-tru, Câmpean Augustin şi alţii, a organizat una dintre cele mai frumoase serbări ale pomului de Crăciun din judeţul nostru.

Serbarea a avut loc în sălile şcoalei primare din localitate.

Cuvântul pentru deschidere a fost rostit de d. protopop Ioan Budu, care a vorbit despre datini.

Corul străjerilor şi străjerelor al clasei a 6-a primară, condus de d. învăţător Iosif Olaru, a cântat colinde. Eleva Maria Roman din cl. 6-a a recitat „Iisus" de Vlahuţă.

După terminarea programului d. învăţător Iosif Olariu a mulţumit d-lui ing. Băbuţiu Ioan, d-lui Raihard Aurel, precum şi comitetului

Serbarea a luat sfârşit prin distribuirea la copii şi familii sărace haine, încălţăminte, bani şi diferite daruri în valoare de 25 mii lei

Suma de 25.000 lei a fost colectată în modul următor: Direcţiunea generală a C. A. M.-ului Bucureşti lei 10.000; Asociaţia economică culturală a salinei 5000 lei; sindicatul profesional al lucrătorilor minieri 2000 lei; restul sumei a fost donat de funcţionarii salinei, depozitarii de sare, precum şi de comercianţii şi industriaşii din localitate

Printre cei prezenţi au mai fost d. ing. Băluţiu Ioan dir. salinei, protopop Ioan Budu, protopop Cătălişan Ioan, Adalbert Harmaş, d-na Ligia Raihard, Răut Niculae, Olaru Augustin, Drăghici Gheorghe, Costea Augustin, Roman Petrea, Moldovan D-tru, precum şi un mare număr de săteni din comună.

Din Orăştie

MILITARE. — In curtea cazarmei „Decebal" au depus jurământul nouii ostaşi teterişti, cu care prilej a ţinut o predică instructivă păr. Vinţan Ios., iar d. colonel Leonida Popescu, comandantul regimentului, a vorbit despre îndatoririle către Tron, Ţară şi neam. In ziua întâi de Crăciun, d. colonel Leonida Popescu a stat la masa soldaţilor, cărora le-a adresat într'o creştinească cuvântare, folositoare îndemnuri patriotice şi morale.

SINUCIDERE. — Bătrânul Nic. Zaharia din Pricaz a dispărut de la locuinţă, acum 7 săptămâni, spunând la plecare unui vecin al său, că se va sinucide. In ajunul Crăciunului, cadavrul său a fost găsit în albia Mureşului în dreptul comunei Rapolt.

CULTURALA PETRECERE A MESERIAŞILOR ROMANI, organizată a 2-a zi de Crăciun în beneficiul Casei culturale, a întrunit mulţi sprijinitori ai acestei clase sociale. S'a reprezentat comedia „Omul de zăpadă", de Hertz, rolurile principale deţinându-le d-nii: G. Caraşea, I. Carica, P. Ţanc, T. Vârsan şi I. Munteanu şi d-şoarele: V. Gârjob, V. Frăţilă, M. Chereches, M. şi V. Popa.

Sărbătorirea datinilor de Crăciun la liceul industrial de băeţi din Braşov

Elevii şi profesorii liceului, după serbare

Braşov, 28 Dec.

Pentru prima dată, anul acesta, s'au sărbătorit, într'un cadru deosebit de impresionant, datinile de Crăciun, la liceul industrial de băeţi „Regele Carol II".

Dacă în anii din urmă, aceste manifestaţii creştineşti ale românilor, împrumutase obiceiul „pomului de Crăciun", de această dată, obiceiul străin, care începuse să se înrădăcineze — alături de vechile noastre obiceiuri — a fost smuls printr'o înţeleaptă măsură. In schimb au fost răscolite până în adâncuri toate obiceiurile trecutului, încărcat cu tot ce mintea românului a putut să creeze, pentruca aniversarea Naşterii Domnului să ia caracterul unor adevărate manifestaţii creştineşti.

Conducătorii liceului s'au străduit — şi strădania lor şi-a ajuns scopul — ca datinile noastre să se facă cunoscute prin frumuseţea şi originalitatea lor de către toţi acei cari s'au îndepărtat sau erau pe cale să se îndepărteze de ele.

Ţinem să relevăm în special, munca neobosită a d-lui profesor de limba română Mihail Scurtu, care a ştiut să aleagă din mulţimea atâtor colinde, nu numai pe cele mai frumoase dar şi pe cele mai originale, mai revelatoare.

Programul, destul de bogat, a început cu rugăciunea şi Imnul Regal, după cari au urmat colinde şi recitări admirabil executate de elevii liceului.

A impresionat pe cei prezenţi, mai ales partea II-a a programului ocupată în întregime de piesa în două acte de Pană Popescu: „Obiceiuri de Crăciun şi de Anul Nou". Elevii, admirabil deghizaţi, au interpretat rolurile încredinţate cu multă vioiciune, cu mult simţ artistic.

După epuizarea programului, d. Dragomir, directorul liceului şi d. Toma A. Hâncu, secretar, au împărţit frumoase daruri elevilor săraci.

Un diferend vechiu, care se lămureşte dela sine

Pe marginea unei statistici demografice a oraşului Cluj

Cluj, 28 Dec.

„Buletinul sanitar al municipiului Cluj" pe luna Februarie 1938 ne dă putinţa să facem o recapitulare a fenomenelor demografice din ultimul timp din acest oraş. Concluziile vor fi preţioase pentru două motive: mai întâi pentru că este vorba despre oraşul care constituie centrul Ardealului şi apoi pentru că în parte situaţia de aci oglindeşte şi stările din alte centre mai mari ale acestei provincii, asemănătoare celor dela Cluj.

Numărul populaţiei Clujului este de 104 mii de locuitori, din care români 45% iar unguri 43%. Faţă de situaţia din 1918 se remarcă un spor foarte îmbucurător pentru populaţia românească, pentrucă atunci ea abia atingea 16%. **Astăzi am ajuns ca majoritatea populaţiei din centrul Ardealului să fie românească**, un fapt asupra importanţei căruia nu putem atrage destul de insistent atenţiunea.

Evident că situaţia este aproape tot atât de favorabilă şi în celelalte oraşe ale Transilvaniei în care proporţia populaţiei româneşti la oraşe este în continuă şi mare creştere, fără ca pentru aceasta stăpânirea de stat românească să fi recurs la măsuri artificiale sau să fi lovit în minorităţile conlocuitoare.

Suntem prin urmare pe calea cea mai bună pentru ca peste un timp relativ scurt, să putem afirma că nu numai populaţia rurală a Transilvaniei este românească, dar sunt româneşti şi centrele orăşeneşti. Este un proces dealtminteri foarte natural, pentru că nu se putea ca în marea comunelor rurale româneşti să se menţină prea multă vreme insulele străine artificiale. De cum a încetat susţinerea prin oxigenul furnizat de stăpânirea străină acestor centre, ele încep să-şi ia înfăţişarea naturală transformându-se după chipul ţării întregi.

Statistica din Cluj ne oferă în acelaş timp un foarte îmbucurător semn al vitalităţii poporului românesc, pentru că natalitatea românilor este de două ori mai mare decât a ungurilor, care la rândul ei este în scădere. Faptul este un bun augur pentru viitorul neamului nostru şi confirmă vigoarea noastră de rasă şi vitalitatea românească, lucru ce ne determină să privim spre viitor cu mult optimism.

Constatarea aceasta ne face să cercetăm şi datele demografice din trecut cari ne dovedesc pretutindeni superioritatea covârşitoare în ce priveşte vitalitatea neamului românesc faţă de cel maghiar. Ciudat este numai că a trebuit să se schimbe regimul pentru ca românii să poată da neamului lor sporul lor de populaţie. In trecut, acest spor îngroşa — în adevăr — rândurile populaţiei maghiare, cifra populaţiei româneşti scăzând an de an, deşi vitalitatea românească era aceeaşi iar sporul populaţiei relativ şi mai mare.

Iată câteva cifre foarte caracteristice: după recensământul din 1840 românii din Transilvania erau 60.5% din totalul populaţiei; în 1850 erau 58%; în 1880 numai 57%; în 1980 procentul se reduce la 56.7%; iar în 1910 românii nu ar mai fi fost decât 53.8%.

Dar în timp ce numărul populaţiei româneşti „scădea" astfel, ungurii, cu toate că au fost şi sunt mult mai puţin prolifici, — fapt recunoscut chiar de ei, — au „sporit" ca număr, după cum urmează: în 1880 erau în Transilvania 46.6%; în 1890 erau 48.5%; în 1900 erau 51.3%, iar în 1910 erau 54.5%.

Acelaş lucru se petrece acum cu românii din Ungaria, al căror număr a „scăzut" dela peste o sută de mii de suflete la abia 16.000, — şi notaţi bine toate acestea în timp de abia 20 de ani!

Evident că faţă de mersul normal al lucrurilor, concluzia este uşor de tras şi ne putem da seama fără nici-un comentar, care a fost motivul că numărul românilor o „scăzut" pe vremuri atât de mult şi că fenomenul se mai menţine încă şi azi în ţara vecină.

Cu toate pierderile de sânge imense, pe cari a trebuit să le sufere elementul românesc în cursul trecutului, el alimentând în mod forţat un organism nu numai străin, dar duşman de moarte al neamului nostru, el s'a menţinut pentrucă se baza pe forţe reale şi vii. Dar ne întrebăm acum, oare ce vor face aceia cari s'au bizuit în tot trecutul lor doar pe „împrumuturi" forţate de sânge din vinele altor neamuri, procedeu pe care în mod savant l-au numit „asimilare".

Aurel Gociman

Din problemele sanitare ale Clujului

Pericolul mortalităţii infantile

Cluj, 28 Decembrie

Cu ocazia desfăşurării campaniei sanitare din toamna aceasta, ne-am ocupat pe larg şi la vreme de rezultatele ei în judeţul Cluj, arătând atât felul cum sunt răspândite bolile în judeţ, cât şi cum, mulţumită fişelor întocmite în această campanie pentru fiecare comună aparte, pe viitor, ştiindu-se precis cauzele cari determină răspândirea acestor boli şi localităţile în cari isbucnesc mai des, se va putea duce la vreme lupta necesară pentru stăvilirea lor.

Cât priveşte mişcarea demografică a judeţului, s'a stabilit că în ultimii şase ani s'au născut în comunele rurale ale judeţului Cluj 45.639 de copii, din cari au murit sub vârsta de un an 7.960 de copii, ceiace reprezintă un coeficient de 17,4 la sută.

Natalitatea cea mai mare s'a înregistrat în lunile Martie, Aprilie şi Septembrie, iar cea mai redusă în Decembrie. De asemenea s'a stabilit că mortalitatea copiilor sub un an cea mai frecventă este în luna Iulie (21,5%) când ţăranii au prea mult de lucru pentru a se mai putea ocupa de sănătatea copiilor lor, iar cea mai scăzută în luna Aprilie (14.3%).

Cu toate sforţările făcute de mdicii clujeni de circumscripţie, mortalitatea infantilă în mediul rural a scăzut cu prea puţin în aceşti ultimi şase ani. Astfel, în anul 1932 ea era de 18,7 la sută, în anul 1937, de 17,7 la sută, iar în acesta sub 17 la sută.

In mediul urban, în acelaş interval, s'au născut 11.412 copii dintre cari au sucombat 1416 copii, ceeace face cam 13 la sută.

Acest lucru arată lămurit că atât în mediul rural, cât şi în mediul urban al Clujului, natalitatea are o scădere mult mai mare decât mortalitatea.

In urma cunoaşterii precise a acestei situaţii, autorităţile locale au hotărît să înceapă o luptă contra mortalităţii infantile, care bazată şi pe fişele întocmite cu ocazia campaniei sanitare amintite, va fi dusă cu siguranţă la bun sfârşit.

Activitatea asociaţiei „Aliance francaise" din Cluj

Cluj, 28 Decembrie

Pentru a întări prietenia franco-română şi legăturile dintre poporul onstru şi ţara amică, în fiecare an secţia clujană „Alliance française" a organizat în localitate numeroase cicluri de conferinţe.

Aceste conferinţe fie că au fost ţinute de membrii clujeni ai secţiei amintite, fie de vizitatorii francezi mai de seamă cari s'au perindat prin Cluj, au făcut să defileze prin faţa auditorilor personagiile proeminente ale Franţei, din diferite domenii de activitate.

Important este de relevat faptul că în ultimele prelegeri de acest fel secţia clujană „Aliance française" a ţinut să prezinte publicului clujan mai ales diferite privelişi şi personagii din Franţa de azi care, în majoritatea cazurilor, este destul de necunoscută publicului nostru.

„SCRIITOARELE FRANCEZE DE AZI"

Astfel, în cursul acestei luni „Alliance française" a organizat a treia conferinţă din toamna aceasta, ce-a fost ţinută la Universitate de d-na Maria Kasterska-Sergescu, care a vorbit despre câteva scriitoare franceze de azi, analizând mai ales operele lor din anul acesta.

In primul rând a fost citată scriitoarea franceză (de origină spaniolă) **Andrée Corthis**, ale cărei personagii par viziuni fantastice, ştiind să desprindă din faptul monoton banal, tragediile cele mai grozave.

Apoi **Jacqueline de Marenis** care a evocat minunat viaţa coloniştilor din Libia, modernista romancieră **Marion Gilbert**, poeta **Henriette Charasson**, care s'a dovedit a fi un talent şi în teatru.

Toate aceste scriitoare au fost prezentate de conferenţiară publicului clujan mai ales prin ultimele lor opere cari au fost pe larg analizate, astfel că cei de faţă au plecat cu o idee precisă asupra literaturei franceze femenine de astăzi.

Din această cauză conferinţa d-nei Maria Kasterska-Sergescu a fost cu atenţie ascultată şi îndelung răsplătită cu aplauze.

PROGRAMUL DE VIITOR

Conducătorii clujeni ai secţiei „Alliance française" au de gând nu numai să continue activitatea de până acum, dar să o şi extindă, convinşi fiind că ea aduce un real folos publicului românesc pentru cunoaşterea cât mai bine a unei ţări care s'o dovedit întotdeauna a ne fi una din cele mai bune prietene.

Se pare că această activitate nu se va mărgini numai în localitate, ci secţia clujană va căuta să ţină conferinţe în toate metropolele ardelene, însoţindu-le când va fi cu putinţă cu proecţiuni.

Căutăm corespondenţi harnici şi pricepuţi la: Abrud, Beiuş, Cehul Silvaniei, Cugir, Halmeu, Haţeg, Huedin, Sovata, Zalău.

Ofertele, însoţite de corespondenţă de probă, vor fi adresate secretariatului de redacţie.

Infiinţarea căminelor culturale în judeţul Cluj

Cluj, 28 Decembrie

In spiritul nouei legi a serviciului social, peste 400 de învăţători clujeni au ţinut zilele trecute o adunare în localul şcoalei primare nr. 5, pentru a pune bazele primelor cămine culturale

Adunarea de constituire a acestor cămine a fost deschisă de d revizor şcolar *I. Munteanu*, care a arătat importanţa serviciului social pentru ridicarea culturală a satelor noastre şi rostul căminelor culturale cari urmează să fie înfiinţate.

A luat apoi cuvântul d. col. *Manole Enescu*, prefectul judeţului Cluj, care după ce a adus laude corpului învăţătoresc din acest judeţ, pe care l-a cunoscut amănunţit cu ocazia deselor sale inspecţii, făcute prin aproape toate comunele Clujului, şi-a exprimat credinţa că nimeni nu va ajuta mai mult la desvoltarea căminelor culturale decât învăţătorii clujeni, cari şi până în prezent şi-au dat toată silinţa de a merita denumirea de „luminători ai satelor".

Ultimul a vorbit d. dr. Leon Prodan, medicul şef al judeţului, care a arătat că în vasta operă de reorganizare a ţării, pornită de M. S. Regele Carol al II-lea, învăţătorilor le revine datoria de a căuta să ridice nivelul cultural al satelor noastre şi sub raport economic.

Adunarea s'a terminat cu formarea comitetelor de conducere a viitoarelor cămine culturale.

Cum vor fi împroprietăriţi „Vitejii neamului" din Cluj

Cluj, 28 Dec.

In mai multe din numerile trecute ale ziarului am relatat pe larg cum în localitate se găsesc numeroşi ofiţeri activi şi de rezervă, membri ai asociaţiei „Vitejii neamului", cari nu au fost împroprietăriţi, deşi aveau toate drepturile la această răsplată.

Această situaţie nu mai putea să dăinuiască, deoarece printre cei împroprietăriţi până acum se află destule persoane cari nu aparţineau nici uneia din organizaţiile cărora legile în vigoare le prevăd cu dreptul la aceste împroprietăriri şi cari au beneficiat de aceste mari înlesniri în urma fostelor regimuri politice, fapte cari au dat naştere până acum la destule scandaluri publice şi pe cari presa maghiară minoritară s'a grăbit de numeroase ori să le exploateze.

Printre cei cari nu aveau drept la aceste împroprietăriri se pare că au fost destule persoane cari, mulţumită legăturilor politice ce le aveau, au fost împroprietărite cu terenuri pe raza municipiului Cluj, pe cari s'au grăbit de altfel să le vândă, fapte cari iar au îngroşat nemulţumirile celor cari nu beneficiaseră de nici un fel de împroprietărire, deşi ar fi avut drepul la acest lucru.

Din această cauză acţiunile celor nedreptăţiţi au fost în ultima vreme mult mai numeroase şi mai energice, fapt care a făcut pe actualii conducători ai municipiului să studieze cu toată atenţia cuvenită această situaţie pentru a găsi posibilitatea de soluţionare a ei.

In această privinţă primăria municipiului Cluj a şi înaintat rezidenţiei Someş un detailat raport asupra situaţiei acestor neîndreptăţiţi pe care rezidenţia studiindu-l la rândul ei, a dat zilele trecute un ordin care prevede că se va proceda de urgenţă la acordarea drepturilor pe cari ar fi trebuit să le aibă de multă vreme.

Se pare că la primele împroprietăriri ce se vor face, în această categorie vor intra toţi acei ofiţeri cari la votarea legei care le dă dreptul la împroprietărire se aflau domiciliaţi în Cluj, fiind preferaţi în primul rând cei cari nu posedă nici un fel de avere.

Toate aceste împroprietăriri se vor face cu condiţia ca în cel mai târziu 5 ani cei împroprietăriţi, cărora li se va da de cap un teren de cel mult 300 metri patraţi, să-şi ridice edificii pe terenurile acordate.

Cum greutatea acestor împroprietăriri consta astăzi în faptul că oraşul este lipsit de terenuri, se pare că primăria municipiului Cluj a acceptat în principiu hotărârea unui mare grup din cei cari ar urma să fie împroprietăriţi şi care au propus ca să edifice un mare palat al „vitejilor neamului", în care fiecare şi-ar avea un apartament al său şi care în loc de peste 15.000 de metri patraţi cât ar necesita împroprietăririle de acest fel, ar avea nevoie de cel mult 2500 m. p.

ŞTIRI DIFERITE

ARAD

VIZA LIVRETELOR MILITARE. — Viza livretelor militare începe la 8 Ianuarie şi durează până la 16 Ianuarie inclusiv. Vizele se fac la chestura poliţiei, în fiecare zi de lucru între orele 2 şi 7 seara.

FURTURI. — Soţia lui I. Klein din str. Neacşu Bogdan a reclamat poliţiei că din locuinţă i-au fost furate diferite lucruri în valoare de 8000 lei.

— Din grajdul locuitorului Sever Ardelean din cartierul Sega, necunoscuţi au furat o pereche de hamuri.

ACCIDENTE. —Din cauza gheţei de pe stradă, locuitorul Ioan Tudor, de 55 ani, a alunecat şi căzut, fracturându-şi două coaste.

— Nicolae Vlasel, portar la un restaurant din piaţa Arenei, voind să iasă la stradă, a alunecat şi a căzut, fracturându-şi piciorul stâng.

INSCRIERI IN „FRONTUL RENAŞTERII NAŢIONALE". — Toţi foştii membri ai organizaţiei naţional-creştine din Arad, în frunte cu d. dr. Eugen Barbul, fost prefect al judeţului, s'au înscris în rândurile „Frontului Renaşterii Naţionale".

BRAD

UN SAT MODEL. — Când am pus piciorul în satul Ruda, la o depărtare de 5 km. de Brad, de la prima casă din marginea satului, am înţeles că e condus de un bun gospodar. Casele curate, curţile îngrijite şi şoselele bune m'au făcut să înţeleg că aici se munceşte şi dacă s'a muncit, se văd rezultate frumoase.

La primărie am găsit pe d. Teodor Chirilă, care înţelege să se ocupe numai de nevoile comunei şi să rezolve toate cerinţele populaţiei.

Că satul Ruda e unul din satele de frunte, ne-o confirmă şi gospodăriile care sunt model.

In locul bisericuţei vechi şi neîncăpătoare, soc. „Mica" a ridicat o biserică de toată frumuseţea, o casă culturală, care încă nu-i complet amenajată, drumuri bune, etc.

Sub era nouă de refacere a ţării, când în fruntea acestei comune a venit d. Teodor Chirilă, satul Ruda—ca multe altele—a îmbrăcat o haină nouă.

NECESITATEA UNEI SALI DE SPECTACOLE.—Despre imperioasa nevoie a unei săli de spectacole în Brad, am mai scris în coloanele ziarului nostru şi am arătat pe larg realitatea dureroasă şi revolta populaţiei intelectuale că n'are o sală ca lumea.

Cu mica sală a Casinei române, sunt pedepsiţi a asista la infinit la reprezentaţii bune, dar atât de incomodaţi, încât fiecare se lipseşte de orice spectacol.

Se impune luarea de urgente măsuri pentru construirea unei săli de spectacole.

Posibilităţi sunt şi cu un pic de bunăvoinţă se va realiza totul.

SPECTACOLE. — La cinematograful „Ateneul Mica" rulează filmele „Un carnet de bal", „Prinţ şi cerşetor" şi „Mioche şi Mamela".

— La cinematograful „Orient" va rula Duminică filmul „Heidi".

DIVERSE. — Calendarul ziarului „Universul", tipărit în condiţiuni ireproşabile, precum şi cărţile şi revistele care apar în editura ziarului nostru, se află de vânzare la librăria „Minerva" şi „Zarand", iar în Baia de Criş, la Ion Golea.

TURDA

AJUTORAREA FAMILIILOR SARACE ŞI A ŞOMERILOR DE CATRE PRIMARIE — Primăria oraşului Turda, spre a veni în ajutorul familiilor sărace şi a şomerilor din oraşul nostru de sfintele sărbători ale Crăciunului, a dat suma de 50.000 lei, pe care a repartizat-o în felul următor: 28.000 lei pentru şomerii cari vor presta muncă la comună în timpul iernii: curăţitul zăpezii, la terasamentul dela băi etc. Pentru copiii săraci a dat 12.000 lei, iar pentru cantinele şcolare 10.000 lei. Din întreaga sumă s'a cumpărat făină, zahăr, untură, orez, griş, şi săpun şi toate acestea s'au împărţit în preajma sărbătorilor.

S'au mai împărţit copiilor săraci şi alimentele cumpărate tot de primărie în sumă de 5000 lei, donată de către Societatea de gaz metan.

In total, copiii săraci şi familiile nevoiaşe au primit daruri în valoare de 17.000 lei.

TEKIRGHIOL

INSCRIERI IN FRONTUL RENAŞTERII NATIONALE. — In registrul deschis la primărie, s'au înscris până acum, din totalul de vreo 400 alegători, peste 350, adică mai mult de 87 la sută.

Dintre cei înscrişi cităm pe: preotul Iacob Antohie, dr. C. Gottlieb, Remus Buşiepure, Nicolae Coatu, Constanţa lt. Litinschi, Constantin Popescu, Const. Simionescu, Vasilichia Simionescu şi Smaranda Tască, învăţători; Ana dr. Gottlieb, Halil Cadâr, hatip, fost muftiu al judeţelor Durostor şi Constanţa, colonel pensionar D. Ionescu, proprietar, P. H. Macri, industriaş, fost primar, Thoma Creţu, proprietar, fost primar, Anghel N. Iliescu, secretar comunal, Musa Ciorabai, imam, Petre Marinescu, Alexandrina Mirică, Marin Dobrescu, Gh. Dragomir, Edip Ismail, P. Negruţ, Ion Gheorghiu, Radu Aurel, funcţionari; Simion Ilie, Ion Ciocâr[illegible], Ştefan Drăghici, Ion Drag[illegible], comercianţi.